

Käytännön esimerkkejä osakaskuntien toiminnasta, päätöksenteosta ja askelmerkkejä

Kuka ratkaisee vesienhallinnan
haasteet?

Eurajoki 25.8.2026

Anu Niinikorpi

Esittely: Länsi-Suomen Kalatalouskeskus

- Missiona edistää elinvoimaista, kestäväää ja näkyvää kalataloutta Länsi-Suomessa
- Suomen suurin alueellinen kalatalouden neuvontajärjestö
- Tehtävä: kalatalouden yleisten edellytysten parantaminen toimialueellaan
 - Yhdistyksen säännöissä pitkä tehtävälista sisältäen kalastusharrastuksen, kalastusmatkailun, kaupallisen kalastuksen, kalavesien omistukseen perustuvan järjestötoiminnan ja kalavesien hoidon edistämisen
 - Vuonna 2026 painopisteet kalatalousalueiden ja osakaskuntien tukeminen, kalavesien hoito ja vesistöjen kunnostus, kalatalousneuvonta, kalatalousalan tunnettuuden ja vetovoiman lisääminen, ammattikalastajien ja kalastusmatkailun tuki
- Jäsenistössä kalatalousalueet, osakaskunnat, kuntia, kalastaseuroja ja järvien suojele- ja hoitoyhdistyksiä





Osakaskunnat

- Noudatetaan yhteisaluelakia
- Yhteisen alueen tai yhteisen erityisen etuuden osakkaita ovat **kiinteistöjen omistajat**. Osakkaat muodostavat osakaskunnan.
- Osakaskunnan tehtävänä on huolehtia yhteisen alueen tai yhteisen erityisen etuuden hallinnosta ja aluetta tai etuutta koskevien muiden asioiden hoidosta.
- Osakaskunnan toimintaa varten voidaan osakaskunnalle hyväksyä ja vahvistaa säännöt (järjestäytynyt osakaskunta).
- Osakaskunnan päätösvaltaa käyttää osakaskunnan kokous.
- Osakaskunnalla voi olla hoitokunta tai toimitsija, jonka tehtävänä on huolehtia osakaskunnan päätösten valmistelusta ja täytäntöönpanosta sekä muusta käytännön toiminnasta. Hoitokunta käyttää osakaskunnan puhevaltaa tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa sekä edustaa muutoin osakaskuntaa.



Päätöksenteko osakaskunnassa

- Osakaskunnan kokouksessa kullakin osakkaalla on osuuttaan vastaava äänioikeus.
- Kokouksen päätökseksi katsotaan se mielipide, jonka puolesta enemmistö äänistä on annettu.
- Osa päätöksistä vaati 2/3 määräenemmistön



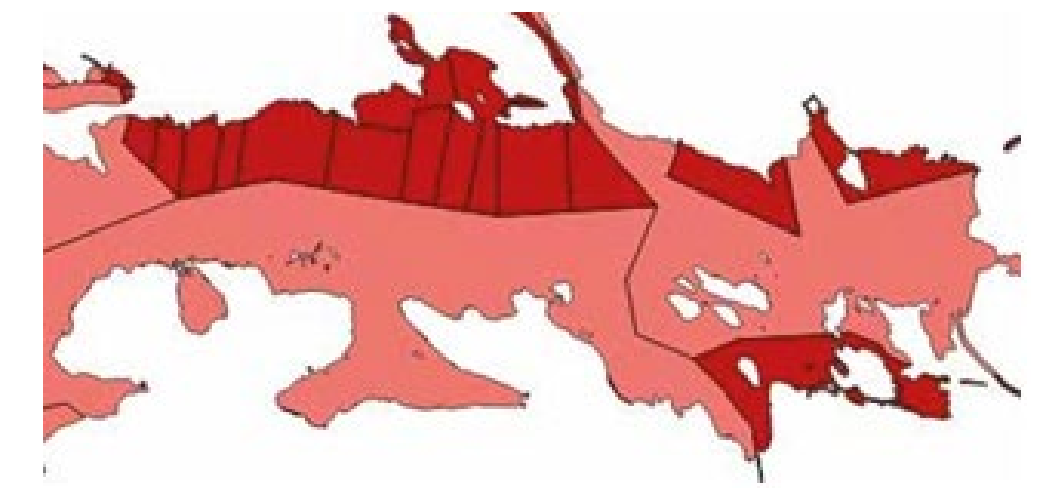
Osakaskuntien toiminnasta

- Erityisesti pienemmistä osakaskunnista monet ovat järjestäytymättömiä nykyään (ei tuloja, ei toimijoita, toiminnan edellytykset heikot)
- Vaikeuttaa toimenpiteiden toteutusta, koska ei ole yhteyshenkilöä eikä yhteisaluelain mukaista päätöksentekoa.
- Kalaistutuksia, tutkimuksia, pieniä kunnostustoimenpiteitä tehdään, jos tavoitetaan suurimmat osakkaat
- Luvanvaraiset toiminnot saattavat vaatia sen, että osakaskunta on tehnyt päätöksen yhteisaluelain vaatimusten mukaan.
- MML kutsuu pyydettäessä kokouksen koolle, mutta kustannukset ovat melko suuret.

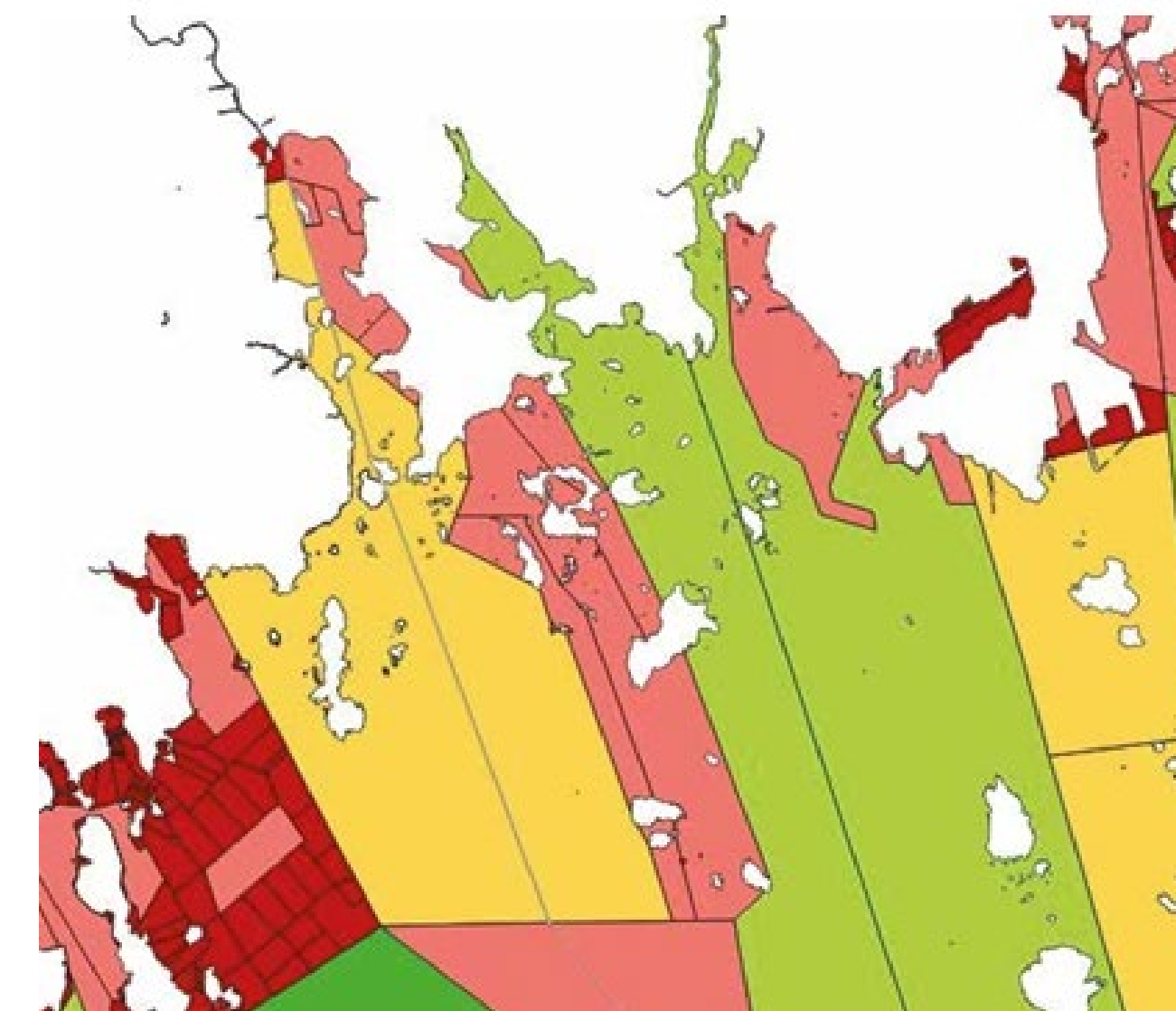


Vaihtoehtoja osakaskuntien toimintaan

- Erilaiset yhteenliittymä, kuten Säkylän Pyhäjärven suojeluyhdistys, jossa järven osakaskunnat ovat jäseninä
- Osakaskunta luovuttaa tehtävien hoidon kalatalousalueelle, kuten monet osakaskunnat Kokemäenjoen ylemmillä osilla
- Osakaskuntien yhdistäminen suuremmiksi kokonaisuuksiksi
- Osakaskunta luovuttaa tehtävien hoidon ja hallinnon viereiselle osakaskunnalle ilman maanmittaustoimitusta/virallista yhdistämistä



OSAKASKUNNAN YHDISTÄMISEN ASKELMERKIT



Kalavesiä kuntoon

- Kalalouden Keskusliiton jäsenjärjestöt kunnostivat vuonna 2025 kaikkiaan 40 kohdetta
 - 18 sijaitsi virtavesissä
 - 11 järvillä
 - 11 rannikolla
 - Kunnostuksilla poistettiin 2 vaellusestettä
 - Kunnostettuja joki- ja purokilometrejä kertyi 8,9 km.
 - Kunnostussuunnitelmia laadittiin yhteensä 29:lle eri kohteelle
- Kuva ->
 - Satakunnan jokitalkkari hankkeen kahdet kunnostustalkoot järjestettiin Kovelinojalla 8.8. ja 15.8.2026. Talkoissa rakennettiin taimenille uusia kutusoraikoita sekä huollettiin vanhoja soraikoita ja poikasalueita
 - rahoitus Lounais-Suomen Elinvoimakeskus, kalastonhoitomaksuvarat



Kuva: Kimmo Puosi

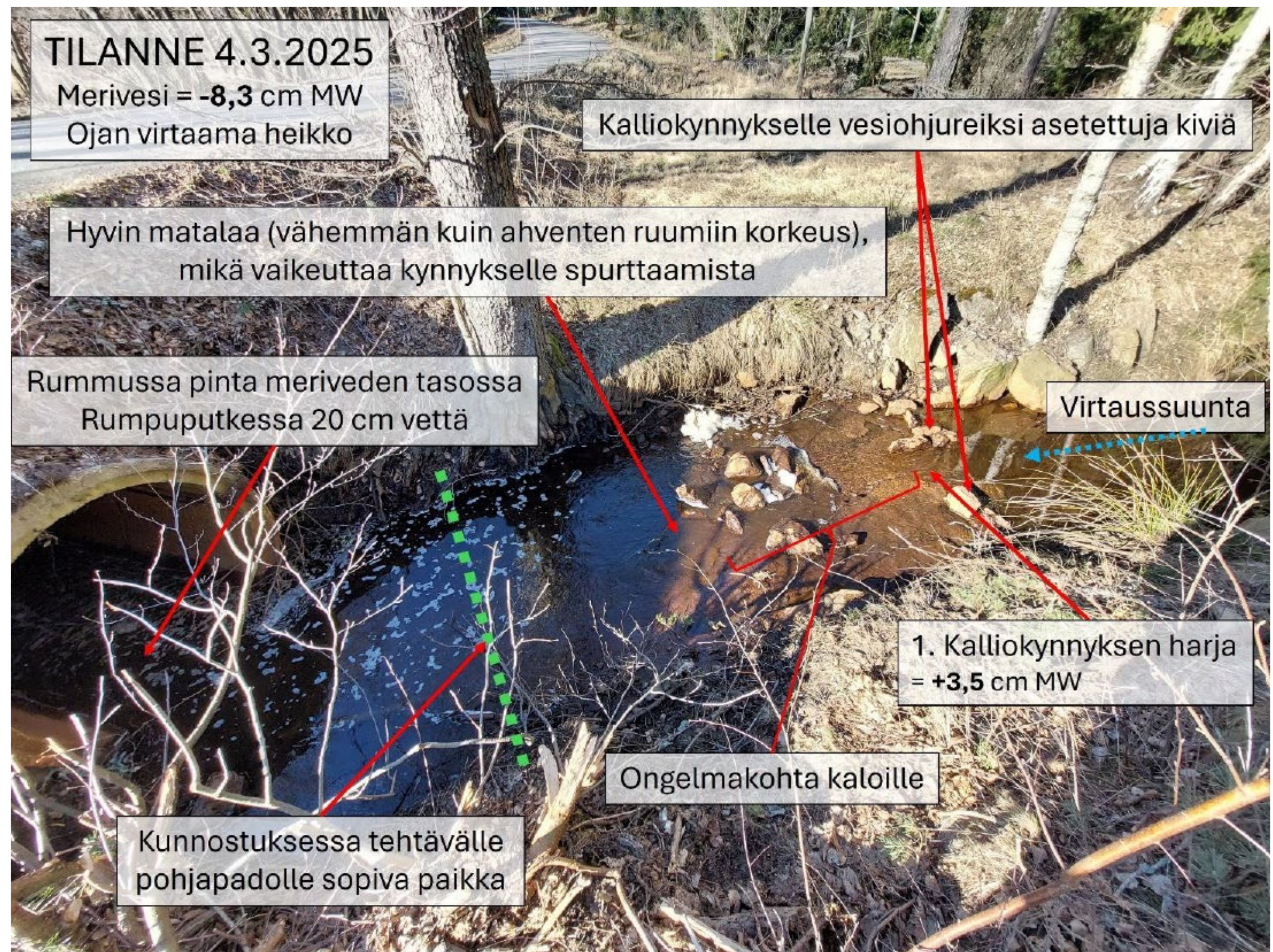
Esimerkkejä ei edenneistä projekteista

- Onnistumiseen vaaditaan osaamista, tahtoa, rahoitusta, lupa-asioiden järjestyminen ym.
- Joskus hankkeen toteuttaminen kaatuu inhimillisiin tekijöihin, vaikka esimerkiksi rahoitus olisi kunnossa
- Vanhan kivipadon kynnystäminen
 - 100 % rahoitus (EMKVR + kalatalousalue)
 - Luvan saannin edellytyksenä vastuutahon nimeäminen, osakaskunta ei voinut ottaa tehtävää vastuulleen -> kunnostusta ei voida toteuttaa
- Fladan avaaminen kalan kululle
 - Ruovikkoon oli tarkoitus avata kaloille väylä poistamalla ruovikko juurakoineen kaivamalla.
 - 100 % rahoitus (ELY + kalatalousalue)
 - Ei osakaskunta vaan yhteisesti omistettu kiinteistö, jossa omistajat eivät saaneet muodostettua yhteistä näkemystä -> kunnostusta ei voitu toteuttaa



Esimerkki onnistumisesta

- Antholminojassa kalliokynnys, joka oli osittainen nousueste Louknaistenaukole
- Ojitusyhteisö vastuussa uoman kunnossapidosta
- ELY:ltä lausunto vesilain luvan tarpeesta
 - ei vaadi vesilain mukaista lupaa, kunhan kunnostukselle saatiin maanomistajien ja ojitusyhteistön luvat.



**Euroopan unionin
osarahoittama**

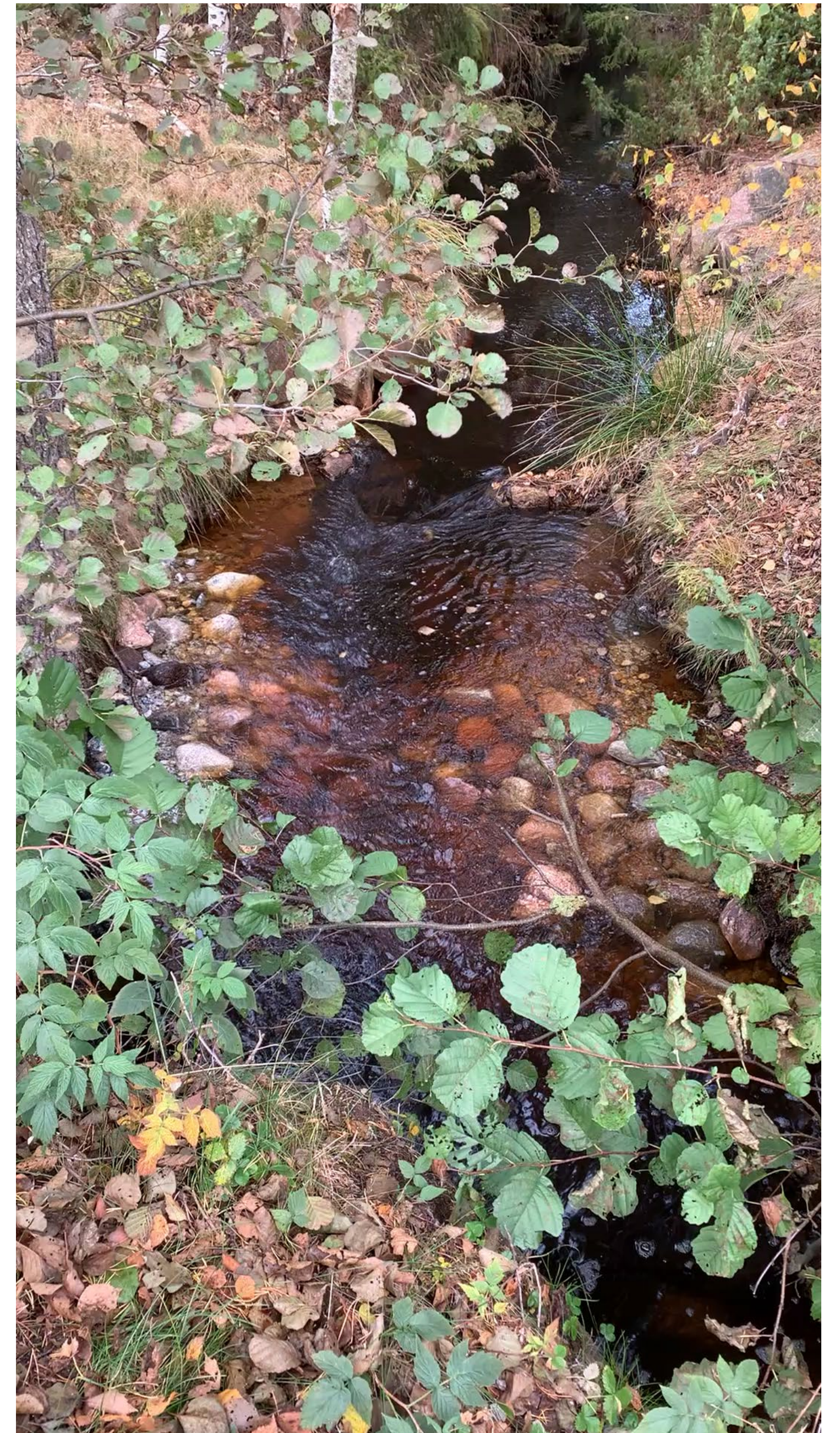


Antholminojan ylempi pohjapato, ennen ja jälkeen



2. Kalliokynnys

1. Kalliokynnyksen harja



Riistakameraseurannan perusteella kalat löysivät heti kunnostetun kohteen



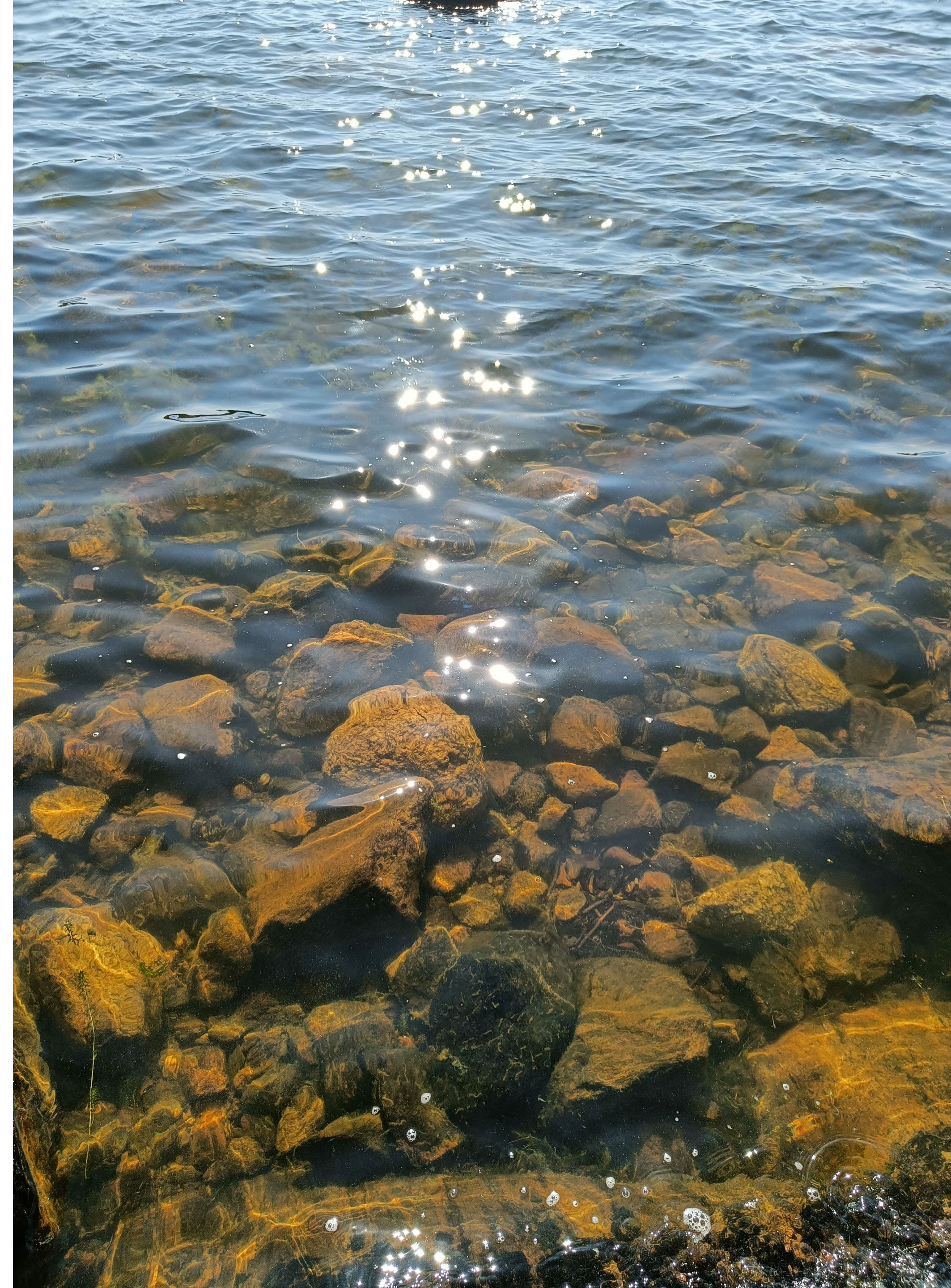
BURREL #01 T 21/04/2026 01:06:45 003°C



BURREL #01 T 15/04/2026 17:26:45 013°C

Maanomistajien osallistaminen toimenpiteisiin

- Kokemuksia eniten erilaisista rannikko- ja virtavesikunnostuksista.
- Suurin osa maanomistajista suhtautuu erittäin positiivisesti kalakantojen hoitoon ja kokee sen monella tavalla arvokkaaksi (luontoarvot, virkistysarvo, kiinteistöjen arvo)
- Joskus maanomistajilla herää huoli siitä, että parantunut kalaveden tila voisi estää alueen oman käytön (esimerkiksi kalastuksen) tai toimenpiteestä aiheutuu muun käytön kannalta negatiivisia muutoksia veden virtaukseen tai korkeuksiin ja siksi toimenpiteisiin suhtaudutaan varauksella.
- Ennakkokeskustelut, tiedottaminen ja osapuolten kuuleminen erittäin tärkeää!



Kiitos!

Yhteystiedot: Anu Niinikorpi
anu.niinikorpi@kalatalouskeskus.fi
www.kalatalouskeskus.fi

